

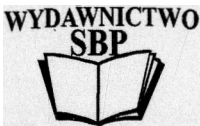
PL ISSN 0033-202X

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH

przeгляд biblioteczny

Rok założenia 1927

ROCZNIK	77
<hr/>	
zeszyt	3

Warszawa 2009

RADA REDAKCYJNA

Elżbieta Barbara Zybert – przewodnicząca, Sabina Cisek, Jerzy Franke,
Ewa Głowacka, Elżbieta Gondek, Henryk Hollender, Artur Jazdon,
Maria Lenartowicz, Marek Nahotko, Alina Nowińska,
Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, Maria Próchnicka, Jadwiga Sadowska,
Marta Skalska-Zlat, Elżbieta Stefańczyk, Jolanta Stępiak,
Małgorzata Waleszko, Jacek Wojciechowski

REDAKCJA

Barbara SOSIŃSKA-KALATA – redaktor naczelny
Marianna BANACKA – z-ca red. naczelnego
Ewa CHUCHRO – sekretarz redakcji
Agnieszka KASPRZYK – tłumaczenie na język angielski
Anna LIS – redakcja techniczna i korekta

Stali współpracownicy: Barbara KORYŚ – *Przegląd piśmiennictwa krajowego*
Jacek WOJCIECHOWSKI – *Z lektur zagranicznych*

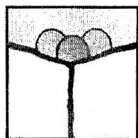
Stały dodatek do „Przeglądu Bibliotecznego”

BIBLIOGRAFIA ANALITYCZNA BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ

Opracowanie: Zakład Dokumentacji Księgoznawczej Biblioteki Narodowej
Redaktor: Małgorzata WALESZKO

Adres redakcji i wydawcy:
Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7
tel.: (+48 22) 827-52-96
e-mail: przeglad.biblioteczny.iinsb@uw.edu.pl

Zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Promocja Czytelnictwa
ogłoszonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

*Zawartość „Przeglądu Bibliotecznego” jest cytowana w czasopiśmie
abstraktowym „Library and Information Science Abstracts”
oraz w dostępnej w Internecie bibliografii „The Central European
Journal of Social Sciences and Humanities”*

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY

LIBRARY REVIEW

Rocznik 77

2009

zeszyt 3

TREŚĆ

Artykuły

- MARZENA ŚWIGOŃ: Library anxiety: przegląd współczesnych kierunków badań 313
ANETA JANUSZKO-SZAKIEL: Wiarygodność archiwów cyfrowych 325
DOROTA GAZICKA-WÓJTOWICZ: Od pakietu CDS/ISIS do NUKAT, World-Cat i procesy decyzyjne, nowe możliwości i szanse bibliotek instytutów naukowych 348
HANNA DŁUGOŁĘCKA: Przystosowanie biblioteczne: od tradycyjnych metod nauczania po e-learning 359

Z warsztatów badawczych

- MONIKA SĄCZEWSKA-TRAWICKA: Moduł Gromadzenia Zbiorów w bibliotekach używających systemu komputerowego VTLS 371

Sprawozdania

- „Standardy funkcjonowania bibliotek europejskich”. Międzynarodowa Konferencja Naukowa (Gdańsk, 28-29 maja 2009 r.) (*Jolanta Laskowska*) 377
„Biblioteki i ich klienci: między płatnym a bezpłatnym komunikowaniem się w erze zasobów cyfrowych i sieci”. XV Jubileuszowa Międzynarodowa Konferencja Naukowa Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ (Kraków, 1-2 czerwca 2009 r.) (*Agnieszka Korycińska-Huras*) 380
„Polskie biblioteki publiczne 2009: nowe otwarcie”. Ogólnopolska Konferencja Naukowa (Warszawa, 17 czerwca 2009 r.) (*Mariusz Luterek*) 385
„Marketing wewnętrzny i zarządzanie zasobami ludzkimi w bibliotece”. II Ogólnopolska Konferencja Naukowa (Białystok, 24-26 czerwca 2009 r.) (*Halina Brzezińska-Stec*) 388

Recenzje i przeglądy piśmiennictwa

- Małgorzata Góralska: *Książka, nowe media i ich czasoprzestrzenie*. Warszawa 2009 (*Barbara Sosińska-Kalata*) 393
Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność. Red. ks. Henryk Olszar, Bogumiła Warząchowska. Katowice 2009 (*Agnieszka Bajor*) 396
Donald O. Case: *Looking for Information. A Survey of Research on Information Seeking, Needs, and Behavior*. 2nd Ed. Amsterdam [et al.] 2007 (*Anna Szczepańska*) 402
Wojciech Jerzy Bober: *Powinność w świecie cyfrowym. Etyka komputerowa w świetle współczesnej filozofii moralnej*. Warszawa 2008 (*Ewa Chuchro*) . . . 407
Przegląd piśmiennictwa krajowego (*Barbara Koryś*) 410
Z lektur zagranicznych (*Jacek Wojciechowski*) 414

Z życia SBP

Sprawozdanie z Krajowego Zjazdu Delegatów SBP (Konstancin-Jeziorna, 30-31 maja 2009 r.) (<i>Anna Grzechnowska</i>)	423
Apel Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w sprawie poziomu finansowania programu „Biblioteka+” oraz zakupu nowości wydawniczych dla bibliotek publicznych ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	426
Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Głównego SBP (Warszawa, 19 czerwca 2009 r.) (<i>Anna Grzechnowska</i>)	429
Konferencje, warsztaty i spotkania (<i>Anna Grzechnowska</i>)	430

Z żałobnej karty

Michał Hilchen (1945-2009)	435
--------------------------------------	-----

Wskazówki dla autorów	439
---------------------------------	-----

TABLE OF CONTENTS

Articles

MARZENA ŚWIGOŃ: Library Anxiety: a Survey of Recent Research Trends . . .	313
ANETA JANUSZKO-SZAKIEL: Credibility of Digital Archives	325
DOROTA GAZICKA-WÓJTOWICZ: From CDS/ISIS Software to NUKAT, WorldCat and Decisions and Opportunities of Research Institute Libraries . . .	348
HANNA DŁUGOŁĘCKA: Library Instruction: from Traditional Teaching Me- thods to E-Learning	359

Research reports

MONIKA SĄCZEWSKA-TRAWICKA: Acquisitions Module in Polish Libraries Using Virtua Integrated Library System	371
--	-----

Reports

„Working standards for European libraries”. International Scientific Conference (Gdańsk, May 28-29, 2009) (<i>Jolanta Laskowska</i>)	377
„Libraries and their clients: free or fee services supporting social communication in digital era”. 15 th Jubilee International Scientific Conference of the Institute of In- formation and Book Studies of Jagiellonian University (Kraków, June 1-2, 2009) (<i>Agnieszka Korycińska-Huras</i>)	380
„Polish public libraries 2009: new opening”. A National Scientific Conference (War- saw, June 17, 2009) (<i>Mariusz Luterek</i>)	385
„Internal marketing and human resources management in libraries”. 2 nd National Scientific Conference (Białystok, June 24-26, 2009) (<i>Halina Brzezińska-Stec</i>)	388

Reviews and literature surveys

Małgorzata Góralska: Książka, nowe media i ich czasoprzestrzenie (Books, New Medias and Their Spacetimes). Warszawa 2009 (<i>Barbara Sosińska-Kalata</i>)	393
Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność (Church and Mo- nastic Libraries in Poland. Past and Present). Red. ks. Henryk Olszar, Bogu- miła Warząchowska. Katowice 2009 (<i>Agnieszka Bajor</i>)	396
Donald O. Case: Looking for Information. A Survey of Research on Information Se- eking, Needs, and Behavior. 2nd Ed. Amsterdam [et al.] 2007 (<i>Anna Szcze- pańska</i>)	402
Wojciech Jerzy Bober: Powinność w świecie cyfrowym. Etyka komputerowa w świetle współczesnej filozofii moralnej (Duty in the Digital World. Computer Ethics in View of Contemporary Moral Philosophy). Warszawa 2008 (<i>Ewa Chuchro</i>)	407
Polish literature survey (<i>Barbara Koryś</i>)	410
Foreign publications (<i>Jacek Wojciechowski</i>)	414

 News from SBP (Polish Librarians Association)

Report on the National Session of SBP Delegates (Konstancin-Jeziorna, May 30-31, 2009) (<i>Anna Grzechnowska</i>)	423
The appeal of the National Session of SBP Delegates concerning the budget allocated to Biblioteka+ (Library+) program and purchase of new publications for public libraries by the Ministry of Culture and National Heritage	426
Report on the session of SBP Executive Board (Warsaw, June 19, 2009) (<i>Anna Grzechnowska</i>)	429
Conferences, workshops and meetings (<i>Anna Grzechnowska</i>)	430
Obituaries	
Michał Hilchen (1945-2009)	435
Guidelines for Authors	439

„MARKETING WEWNĘTRZNY W BIBLIOTECĘ” II Ogólnopolska Konferencja Naukowa (Białystok, 24-26 czerwca 2009 r.)

W dosyć bogatej literaturze poświęconej zarządzaniu biblioteką coraz częściej pojawiają się propozycje budowania strategii marketingowej opartej na założeniach marketingu wewnętrznego, w szczególności tej jego części, która dotyczy zarządzania zasobami ludzkimi i odnosi się do wypracowania odpowiedniej strategii opartej na: wewnętrznej segmentacji, badaniu rynku wewnętrznego, zmianie polityki personalnej, adaptowaniu wspierającego stylu zarządzania biblioteką, treningach pracowniczych, komunikacji formalnej i nieformalnej, przygotowaniu planów mających ułatwić pracownikom zrozumienie misji, celów i strategii firmy. Działania w ramach marketingu wewnętrznego przejawiają się w formie wewnętrznych publikacji, programów edukacyjnych, cyklicznych odpraw (*briefing sessions*), systemie ocen i motywacji, badaniu potrzeb i satysfakcji pracowników biblioteki.

W dniach 24-26 czerwca 2009 r. w Bibliotece Uniwersyteckiej im. J. Giedroycia w Białymstoku odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Marketing wewnętrzny i zarządzanie zasobami ludzkimi w bibliotece”. Szeroki zakres tematyczny, umożliwił uczestniczenie w konferencji zarówno dyrektorom i pracownikom bibliotek wszystkich sieci bibliotecznych, jak i pracownikom naukowo-dydaktycznym ośrodków akademickich.

Uczestników konferencji i zaproszonych gości przywitała dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej, Halina Brzezińska-Stec, jej oficjalnego otwarcia dokonał Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu w Białymstoku, prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, pod którego honorowym patronatem odbywała się konferencja. W swoim wystąpieniu, zwrócił uwagę na szczególną funkcję biblioteki akademickiej w promowaniu uczelni i rolę działań marketingowych w tym zakresie, nawiązując tym samym do tematyki konferencji. W uroczystym rozpoczęciu konferencji uczestniczyła również Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą dr hab. prof. UwB Beata Godlewska-Zylkiewicz. Wśród zaproszonych gości znaleźli się dyrektorzy większości bibliotek naukowych uczelni wyższych Białegostoku. W merytorycznym wprowadzeniu do obrad przewodnicząca Komitetu Naukowego prof. dr hab. Wanda Pindłowa przedstawiła szerokie spectrum zagadnień związanych z zastosowaniem marketingu wewnętrznego w bibliotece. Pani Profesor przewodniczyła również sesji plenarnej zatytułowanej „Zarządzanie biblioteką”.

Jako pierwsza z referatem wystąpiła Małgorzata Dąbrowicz z Biblioteki Uniwersyteckiej im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Podała ona analizie problem oceny okresowej w systemie zarządzania. Zwróciła uwagę na system ocen okresowych pracowników (SOOP) jako kompleksowe narzędzie, zajmujące centralne miejsce w systemie zarządzania zasobami ludzkimi w bibliotece. W sesji podzielonej na dwie części wystąpiło pięć prelegentek. Na szczególną uwagę zasługują wystąpienia Hanny Andruszko (Biblioteka Uniwersytecka im. A. Mickiewicza w Poznaniu) *Total Participation Management – kolejna moda w zarządzaniu biblioteką?*, Marii Garczyńskiej (BG Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie), która zobrazowała kierunki działania władz Uczelni oraz dyrekcji Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, zmierzające do zatrudniania pracowników, posiadających niezbędne przygotowanie i odpowiadających zapotrzebowaniu Biblioteki, oraz omówiła zasady oceny pracowników i system motywacji stosowany w BG AGH. Krystyna Michniewicz-Wanik (Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych UW r.) w swoim wystąpieniu wskazała na bariery hamujące rozwój zawodowy pracownika. Sesję popołudniową poprowadziła prof. dr hab. Jadwiga Sadowska, kierownik Zakładu Informacji Naukowej i Bibliote-

koznawstwa UwB. Jako pierwsi w tej sesji wystąpili przedstawiciele dwóch wydawnictw: Grzegorz Mianowski (Wolters Kluwer) oraz Piotr Antczak reprezentujący ABE. Referat pt. *Postmodernistyczna analiza roli i znaczenia marketingu wewnętrznego w bibliotekach akademickich* wygłosiła Jadwiga Kotulska z Międzyinstytutowej Biblioteki Politologii i Socjologii Uniwersytetu Opolskiego. Autorka zawarła w nim próbę filozoficzno-estetycznego spojrzenia na polskie bibliotekarstwo w kontekście zarządzania, co wzbudziło wiele pozytywnych emocji i późniejszą dyskusję w kularach. Beata Żołądowska-Król (IBiIN UŚ) przedstawiła koncepcję oraz narzędzia związane z zastosowaniem marketingu wewnętrznego w bibliotece. Drugą część sesji rozpoczął Ryszard Bania z Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji UMCS referatem o bardzo zagadkowym tytule *Czy Michael Porter byłby dobrym dyrektorem biblioteki...* Jego referat oscylował wokół pytania, czy uda się wprowadzić do opisu sektora bibliotecznego model „pięciu sił Portera”, a zatem: wyróżnić konkurentów w branży, wskazać na symptomy rywalizacji między bibliotekami i siłę oddziaływania użytkowników, rozpoznać substytuty i opisać siłę przetargową „dostawców” przy precyzyjnym ich rozpoznaniu i opisanie. O metodach budowania wizerunku biblioteki mówili we wspólnym referacie Agata Bożek i Lena Kamińska-Mazur z Biblioteki Głównej im. Jana Długosza w Częstochowie.

Podczas dyskusji zadawano pytania prelegentom oraz dzielono się własnymi refleksjami, jakie pojawiły się podczas wystąpień. Padło wiele uwag i konkretnych propozycji stosowania różnych form marketingu wewnętrznego w bibliotekach.

W drugim dniu konferencji odbyły się dwie sesje plenarne oraz sesja posterowa. Sesji trzeciej dotyczącej „motywacji i satysfakcji pracowników” przewodniczyła Joanna Kamińska (IBiIN UŚ). Referenci w tej sesji mówili m.in. o ważkim problemie stosowania motywatorów pozapłacowych w zarządzaniu (Aldona Chlewicka i Katarzyna Romańska z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), o wpływie kultury narodowej i lokalnej na rodzaj stosowanej motywacji Marcin Pędich z Zakładu Informacji Naukowej Bibliotekoznawstwa UwB), o roli otwartego stylu zarządzania zasobami ludzkimi w bibliotece Karolina Gabryś (referat współautorstwa Henryka Suchojada) z BG Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego J. Kochanowskiego w Kielcach. Drugą sesję w tym dniu prowadziła Anna Krawczuk, pełniąca funkcję dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej w randze zastępcy dyrektora CEN w Białymstoku. Tematyka tej części obrad dotyczyła popularnego w ostatnich latach „wizerunku biblioteki i bibliotekarza”. Interesujące wystąpienia zaprezentowały Agnieszka Komorowska w imieniu trójki autorów z BG Akademii Morskiej w Szczecinie oraz Jadwiga Wojtczak z BG i OIN-T Politechniki Wrocławskiej. A. Komorowska za cel obrała sprawdzenie hipotezy, czy jakość usług ma wpływ na postrzeganie pracowników biblioteki oraz zmianę wizerunku bibliotekarza (odchodzenie od stereotypu). Ocenie poddano m.in. kompetencje pracowników BG, komunikatywność, kulturę osobistą, wiarygodność, sposób reagowania na problemy, atmosferę pracy, a także wygląd zewnętrzny biblioteki oraz narzędzia pracy. Jako narzędzie badawcze posłużył kwestionariusz ankiety. Jadwiga Wojtczak omówiła sposoby poszukiwania pracy przez studentów i absolwentów studiów bibliotekoznawczych, a także problematykę rekrutacji w bibliotekach naukowych. Przedstawiła ogólną charakterystykę kandydatów oraz ich oczekiwania związane z miejscem pracy. Ukazała także proces adaptacji, szkoleń i zapoznawania pracowników z ich nowymi zadaniami oraz możliwościami rozwoju. W obu referatach zwrócono uwagę na oczekiwania i możliwości nowego pokolenia bibliotekarzy oraz kreowanie zupełnie nowego wizerunku bibliotekarza pracującego w bibliotece XXI wieku. Dwa kolejne wystąpienia dotyczyły wpływu satysfakcji pracowników z wykonywanych obowiązków na wizerunek i postrzeganie biblioteki w otoczeniu społecznym. Elżbieta Skubała i Anna Kazan z Biblioteki Głównej Politechniki Łódzkiej przedstawiły ciekawy materiał uzyskany w wyniku

badan ankietowych, przeprowadzonych wśród pracowników BPŁ. Autorki podjęły próbę określenia czynników (pozytywnych i negatywnych), mających wpływ na poziom satysfakcji pracowników z wykonywanej pracy. Wskazały na obszary działań kadry zarządzającej, mające na celu podniesienie poziomu zadowolenia pracowników, a tym samym kształtowanie pozytywnego wizerunku nowoczesnego bibliotekarza w środowisku.

Prezentacje w sesji posterowej miały nieco inny charakter, wystąpienia sygnalizowały różnorodną tematykę związaną z szeroko pojętą ideą marketingu wewnętrznego, pojęciem „klienta wewnętrznego” oraz kultury organizacyjnej. Niewątpliwie na wyróżnienie zasługuje referat Pawła Pioterka (Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu) *Role w zespole i analiza predyspozycji indywidualnych pracowników biblioteki*. Jak twierdzi autor na powodzenie i efektywność organizacji oprócz czynników materialnych, technicznych i finansowych, istotny wpływ mają ludzie, ich umiejętności, kompetencje oraz wyznawane wartości. Równie ważne są też relacje międzyludzkie, forma organizacji ich pracy oraz role, jakie pełnią w zespole. Teoria ośmiu ról wyodrębnionych przez Meredith Balbin może okazać się bardzo przydatna w kierowaniu zespołami ludzkimi, motywowaniu oraz rozwiązywaniu w nich konfliktów. Wszystkie wystąpienia przyjęto z dużym zainteresowaniem, referaty z tej sesji znajdują się również w materiałach pokonferencyjnych.

Ożywiona dyskusja, która zakończyła drugi dzień obrad jest dowodem, iż trafnie dobrano tematykę konferencji, a przedstawione problemy są niezwykle istotne w środowisku bibliotekarskim, niezależnie od typu czy miejsca funkcjonowania danej biblioteki.

Trzeciego, ostatniego dnia konferencji sesję V dotyczącą „doskonalenia kadr oraz funkcjonowania zespołów pracowniczych w instytucji” moderowała Maria Czyżewska, dyrektor Biblioteki Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku. Małgorzata Szymańska z BG Uniwersytetu Szczecińskiego w swoim wystąpieniu przedstawiła wpływ inteligencji emocjonalnej na budowanie więzi w zespole na przykładzie Oddziału Opracowania BG. Następnie Joanna Kamińska (IINiB UŚ) w niezwykle precyzyjny i metodyczny sposób zaprezentowała cechy biblioteki jako uczącej organizacji wg zaproponowanych przez Petera Senge tzw. pięciu dyscyplin, ze szczególnym uwzględnieniem mistrzostwa osobistego oraz zespołowego uczenia się. Omówiła dwie metody tj. mentoring i coaching, ich istotę, wykorzystywane w nich techniki oraz możliwości i warunki praktycznego zastosowania w bibliotece. Kolejny prelegent, Jakub Bajer, w zastępstwie Karoliny Popławskiej z OIN BG Politechniki Poznańskiej, odczytał referat dotyczący wykorzystania e-learningu w doskonaleniu zawodowym bibliotekarzy. W tej sesji referaty referaty wygłosili także: Maja Wojciechowska (Biblioteka Ateneum – Szkoły Wyższej w Gdańsku), która mówiła o doborze i efektywności szkoleń pracowników w bibliotece; Ewa Sadowska (Katedra Badań Rynkowych i Marketingowych AE w Katowicach) przedstawiła metodologię badań rynku wewnętrznego, a w zastępstwie Krzysztofa Ziolo z BG Politechniki Śląskiej wystąpiła po raz kolejny Urszula Jadczak, prezentując wykorzystanie typologii MBTI do badań bibliotecznych. Typologia MBTI daje obiektywny opis konkretnej osoby, tzn. jej osobowości, jest narzędziem umożliwiającym managerowi zrozumienie poszczególnych typów osobowościowych, a z drugiej strony umożliwia konkretnej osobie poznanie swoich mocnych i słabych stron, a w związku z tym stwarza możliwość świadomego doskonalenia się.

Podsumowania merytorycznego konferencji dokonała prof. dr hab. Jadwiga Sadowska, członek Komitetu Naukowego Konferencji. Wskazała na większość problemów prezentowanych w czasie konferencji m.in. koncepcję, narzędzia i formy stosowane w marketingu wewnętrznym, elementy tworzące wizerunek biblioteki i bibliotekarza, przedstawienie biblioteki jako organizacji uczącej się, wpływie marketingu wewnętrznego na kulturę organizacyjną biblioteki. Duże zainteresowanie tematyką konferencji, ponad 90 uczestników z różnych typów

bibliotek i instytutów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, ciekawe wystąpienia (28 referatów) oraz ożywione, niekończące się dyskusje podczas obrad i w kulisach świadczą o tym, że konferencja spełniła oczekiwania jej uczestników. Po dyskusji końcowej, żegnając uczestników i odpowiadając na liczne zapytania o termin kolejnego spotkania z zakresu szeroko pojętej „kultury organizacyjnej”, organizatorzy wyrazili nadzieję, że III ogólnopolska konferencja odbędzie się za dwa lata.

Halina Brzezińska-Stec
Biblioteka Uniwersytecka im. J. Giedroycia w Białymstoku

Tekst wpłynął do redakcji 19 sierpnia 2009 r.